

Subject: Grade 9 Ekonomiese en Bestuurswetenskappe

Topic: EBW: Kwartaal 2 - Eksamen 1

Total: 96 Marks

1. direkte | verskaf

4 marks

Explanation:

Die wet van aanbod bepaal dat daar 'n **direkte** verband is tussen die prys van 'n produk en die hoeveelheid wat 'n besigheid **verskaf**.

Hoe hoër die prys, **hoe hoër** die hoeveelheid wat verskaf word.

2. A: Die Debiteureafslagjoernaal teken alle kredietaankope aan.

4 marks

Explanation:

Die Debiteureafslagjoernaal teken alle **opgawes** deur Debiteure of enige Debiteure wat **te veel gehef is** aan.

3. false

2 marks

Explanation:

Die Koste van verkope is R320.

$$\begin{aligned}\text{Koste van verkope} &= \text{Verkoopprijs} \times \frac{100}{125} \\ &= \text{R320}\end{aligned}$$

4. Bank | Debiteurekontrole

4 marks

Explanation:

Wanneer die besigheid betaling ontvang, word die geld in die bankrekening gedeponeer. Daarom vermeerder **Bank** met R500 (**A**).

Die geld wat deur die Debiteur geskuld word verminder. Daarom sal **Debiteurekontrole** met R500 (**B**) verminder.

5. skaarsheid | skaarsheid.

3 marks

Explanation:

Skaarsheid is wanneer daar nie genoeg hulpbronne beskikbaar is om al die behoeftes en begeertes te bevredig nie.

Die probleem van skaarsheid beteken dat mense **moet kies** hoe om hul skaars hulpbronne te gebruik en besluit watter van hul **behoeftes en begeertes** hulle wil bevredig, aangesien hulle nie almal kan bevredig nie.

6. ekonomie | ekonomie. | die ekonomie | die ekonomie.

3 marks

Explanation:

Die **ekonomie** is die omgewing waar verbruikers en besighede bymekaar kom om goedere en dienste met skaars hulpbronne uit te ruil.

7. true

2 marks

Explanation:

'n **Handelsonderneming** verkoop produkte aan kliënte. 'n **Diensonderneming** lewer dienste aan kliënte.

8. true

2 marks

Explanation:

Die **sekondêre sektor** vat insette (grondstowwe van die primêre sektor) en **vervaardig uitsette** (finale produkte wat in die tersiêre sektor aan kliënte verkoop word).

9. false

2 marks

Explanation:

Vraag is die hoeveelheid goedere en dienste wat verbruikers bereid en in staat is om teen verskillende pryspunte te koop.

Kliënte moet die geld hê om die goedere wat hulle wil hê te kan koop.

10. false

2 marks

Explanation:

'n Ekonomiese stelsel is 'n stelsel wat 'n land se **regering** (nie besighede) gebruik om die land se ekonomiese probleme op te los.

11. tersiêre | skakel

4 marks

Explanation:

Die **tersiêre** sektor bied dienste en dien as 'n **skakel** na die ander sektore.

Die primêre en sekondêre sektore maak staat op die tersiêre sektor vir dienste soos **bankwese** en **vervoer**.

12. 27000 | 27000. | R27000 | R27000.

3 marks

Explanation:

Die Verkope-bedrag is R27 000.

Die Proefbalans moet balanseer na R30 000 aan die debiet- en kredietkant.

$R30\,000 - R3\,000 = R27\,000$

13. C: Koste van verkope vermeerder aan die kredietkant. 4 marks

Explanation:

Koste van verkope is 'n **uitgawerekening**. Uitgawerekeninge vermeerder aan die **debietkant**.

14. C: Handelsvoorraad sal met R350 aan die debietkant vermeerder. 4 marks

Explanation:

Handelsvoorraad is verkoop en die besigheid met minder voorraad, daarom moet die bedrag **verminder**. Dit sal met R350 aan die **kredietkant** verminder.

15. faktuur | faktuur. | duplikaat faktuur | duplikaat faktuur. 3 marks

Explanation:

Die **duplikaat faktuur** word gebruik om transaksies in die Debiteurejoernaal aan te teken. Die besigheid hou die **duplikaat** en die Debiteur hou die **oorspronklike faktuur**.

16. regering | geen winsmotief nie 4 marks

Explanation:

In 'n beplande ekonomie neem die **regering** al die ekonomiese besluite. Daar is **geen winsmotief** in 'n beplande ekonomie nie.

17. Debiteureafslagjoernaal | Debiteurekortingsjoernaal | Debiteureafslagjoernaal. | Debiteurekortingsjoernaal. 3 marks

Explanation:

Die **Debiteureafslagjoernaal** word gebruik om transaksies aan te teken. Dit sal die bedrag wat deur die Debiteur veskuldig is, weens die terugstuur van goedere (indien dit beskadig/verkeerde items was), verminder.

18. ewewigsprys | ewewigsprys. | ewewig | ewewig. | ewewigspunt | ewewigspunt. | mark ewewigsprys | mark ewewigsprys. | mark-ewewigsprys | mark-ewewigsprys. | markprys | markprys. 3 marks

Explanation:

Ewewigsprys is die prys waar die aanbod van 'n produk/diens dieselfde is as die vraag na die produk/diens.

19. D: Bedryfsbate 4 marks

Explanation:

Handelsvoorraad is 'n **bedryfsbate**. Dit is iets van waarde wat die besigheid besit wat binne 12 maande in kontant omgeskakel kan word.

20. B: Vervaardigingsektor

4 marks

Explanation:

Die **vervaardigingsektor** is nie 'n sektor van die ekonomie nie. Vervaardiging vind in die sekondêre sektor plaas.

21. true

2 marks

Explanation:

Die regering **verskaf** goedere en dienste aan huishoudings en besighede (noodsaaklike dienste soos gesondheidsorg en onderwys). Hulle **koop** ook produksiefaktore by huishoudings.

22. C: Die produksiemetode

4 marks

Explanation:

Die **produksiemetode** beïnvloed nie die vraag na 'n produk nie, maar eerder die aanbod van die produk.

23. Kontant | 400

4 marks

Explanation:

(A) is **Kontant**. Die kliënt se naam is **nie bekend nie** aangesien die transaksie van die kasregister (KRR) afkomstig is.

(B) is 400. Die **verkoopprys** word in die bank gedeponeer, nie die Koste van verkope nie.

24. winsopslagpersentasie | winsopslagpersentasie. | winsopslag | winsopslag.

3 marks

Explanation:

Die winsopslag is die bedrag wat by die kosprys gevoeg word.

$\text{Kosprys} + \text{Winsopslag} = \text{Verkoopprys}$

25. false

2 marks

Explanation:

Kredietverkope is wanneer 'n besigheid goedere op krediet **verkoop**. Die kliënte wat goedere op krediet koop word **Debiteure** genoem.

26. B: Gemengde vryemarkeconomie

4 marks

Explanation:

'n **Gemengde vryemarkeconomie** is verkeerd.

Die **drie hoofstelsels** is:

- Beplande ekonomie
- Vryemarkeconomie
- Gemengde ekonomie

27. 29 700 | 19 500

4 marks

Explanation:

(A) = 29 700 omdat die bedrae tussen die balanseerlyne aan albei kante dieselfde is.

(B) = 19 500 omdat die Saldo a/d diselfde is as die Saldo a/b.

28. false

2 marks

Explanation:

Die **naam van die Debiteur** moet in die plek van die **(A)** aangeteken word.

29. produksiefaktore | produksiefaktore.

3 marks

Explanation:

Individue (huishoudings) verkoop hul **produksiefaktore** (grond, arbeid, kapitaal, entrepreneurskap) aan besighede deur die faktormark.

30. faktormark | produkmark

4 marks

Explanation:

Die **faktormark** (A) is waar individue (huishoudings) hul produksiefaktore verkoop.

Die **produkmark** (B) is waar besighede hul goedere en dienste aan kliënte verkoop.

Total: 96 Marks